

Irena Ostrički

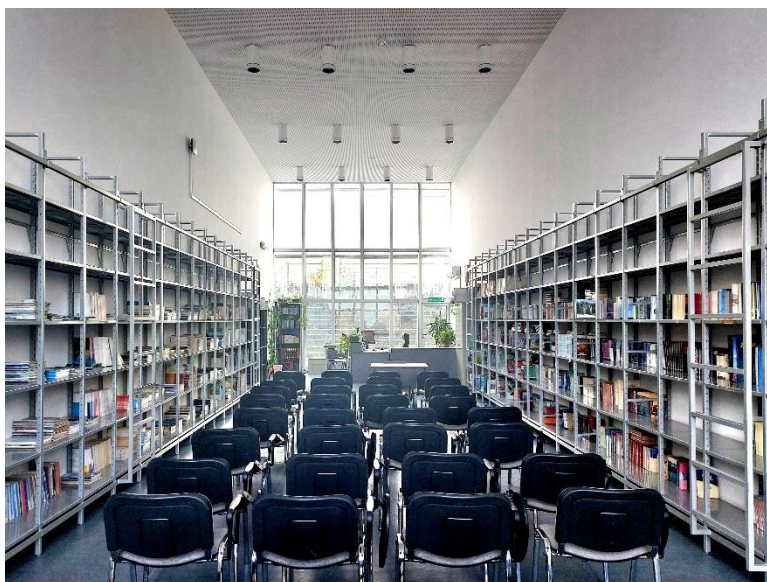
Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek
irena.ostricki@skole.hr

Od prostora koji organizira zbirke dokumenata, knjižnica su postala puno više od čuvarice znanja. Cilj knjižnice nije više samo organizirati i čuvati znanje, već osigurati neposredan pristup svim vrstama znanja, pripremiti korisnike za pronalaženje i vrednovanje izvora znanja te pripremiti za samostalno i cjeloživotno učenje i obrazovanje. Školske su knjižnice „informatičko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole“ (NN 61/2023) te im je zadaća provođenjem odgojno-obrazovne, informatičko-stručne, kulturne i javne djelatnosti različitim oblicima rada, zbirkama i uslugama zadovoljiti potrebe korisnika.

Knjižnica Poljoprivredne i veterinarske škole Osijek osnovana je 1957. godine kada je osnovana i sama škola. Škola je od tada mijenjala nazive, osnivače i sjedišta djelovanja, a od 2005. nalazi se na novoj lokaciji u suvremenoj staklenoj zgradi koja je iste godine dobila nagradu Viktor Kovačić za najbolje arhitektonsko postignuće. Vizualno se sastoji od triju međusobno spojenih zgrada, a središnju zgradu čini školska knjižnica. Knjižnica se prostire na 109 četvornih metara i čini multimedijalno središte škole. Svojim stropovima od gotovo šest metara visine, staklenim stijenama, posebnim izlazom na terasu i amfiteatrom dominira prostorom. Uređena je suvremeno i opremljena sivim metalnim i drvenim policama na kojima organizira 3.200 knjižnih jedinica, stotinjak jedinica AV građe te petnaest naslova časopisa i novina. Knjižnični fond tehnički je obrađen, označen, klasificiran, signiran i elektronički obrađen u Metelwin knjižničnom programu. Građa je smještena prema stručnom rasporedu i dostupna korisnicima za posudbu na rok od četrnaest dana, dok su referentna zbirka i periodika dostupne na korištenje u čitaonici te za potrebe nastavnog procesa. Fond je u jako dobrom stanju jer je veći dio knjiga kupljen ili nabavljen donacijom posljednjih dvadesetak godina¹, od starog fonda nije gotovo ništa ostalo iskoristivo. Kontinuirana nabava i povećanje broja građe cilj

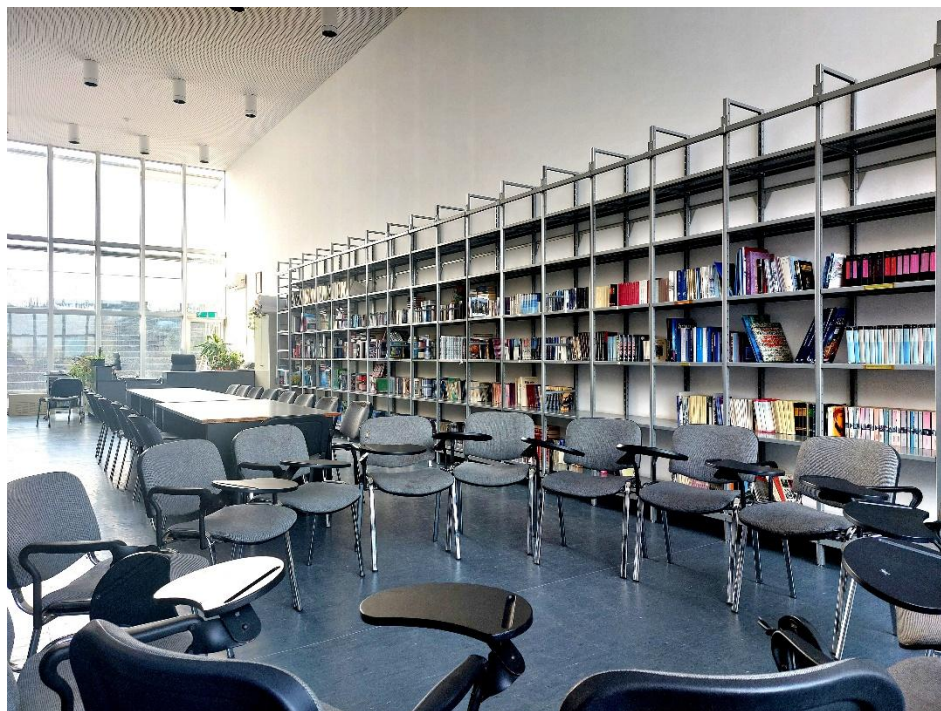
¹ Dio knjižničnog fonda uništen je tijekom Domovinskog rata, a dio nakon rata u poplavi. Dolaskom knjižničarke 2005., fond knjižnice počeo se obnavljati.

je knjižnice, no on se ostvaruje sporije od željenog. To se događa zbog manjka financijskih sredstava, ali i zbog niske produkcije područja struke koju škola obrazuje². Uz dva postojeća zida smještene su visoke metalne police duž cijelog prostora s nizom ljestava, dok je središnji prostor uređen kao čitaonica od 35 mjesta. Sve su stolice tapecirane i ugodne za duži boravak, a 15 stolica ima i preklopne stoliće koji se mogu koristiti za individualni rad. Kako je prostor modularan, lako se prilagođava aktivnostima knjižnice, bilo da se radi o predavanjima, radionicama, radu s izvannastavnim aktivnostima ili sastancima timova i povjerenstava. Maleni dio prostora čini kutna garnitura koja služi za opuštanje i odmor. Prostorom dominiraju sive nijanse, od sivih podova, preko svjetlije sivih metalnih polica za knjige, antracit sivih drvenih i metalnih ormara za referentnu zbirku, periodiku i AV građu, do gotovo crnog pulta za posudbu, prostora za najnovije knjige s odvojenim ormarićima i ladicama koje sadrže potreban prostor za knjige u obradi i radni pribor. Boje daju izložbeni prostori, panoi i plakati koji se učestalo mijenjaju. Prostor je okupan svjetlom dvaju knjižničnih zidova koji čine visoke staklene stijene koje se lako zamračuju vanjskim zastorima. Zastori u vanjskom dijelu terase spojene amfiteatrom mogu poslužiti kao platna za projekcije. Terasa knjižnice sa svojevrsnim vanjskim amfiteatrom zamišljena je kao prostor za različita događanja, predstave ili projekcije.

Slika 1. Prostor knjižnice namijenjen predavanjima

² Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek pripada obrazovanju područja Poljoprivreda, prehrana i veterina, a trenutno obrazuje veterinarske tehničare, agrotehničare, mehaničare poljoprivredne mehanizacije, vrtlare i cvjećare.

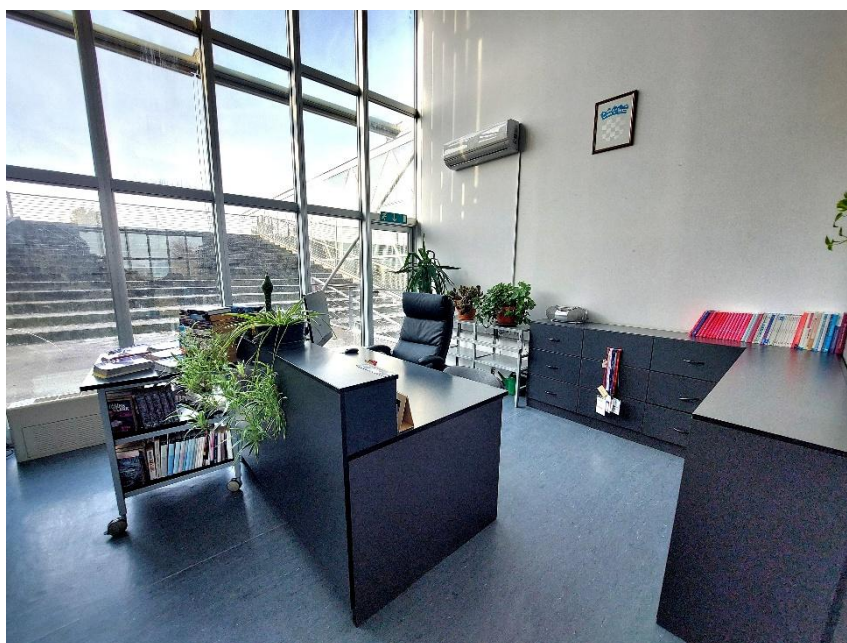

Slika 2. Prostor knjižnice za sastanke i radionice

Knjižnica je središte školskih događanja i podrška nastavnom procesu te životu i radu škole. Uloga školskog knjižničara važna je kako bi se ostvarile svekolike odgojno-obrazovne, stručno-administrativne te javne i kulturne djelatnosti. Knjižnica tek dolaskom stručne suradnice Irene Ostrički, magistre knjižničarstva i magistre edukacije hrvatskog jezika, ostvaruje svoju djelatnost u punini³. Tijekom godina stručna se suradnica uključuje u sve sfere života i rada škole te na taj način knjižnicu stavlja u središte zbivanja. Vodi Dramsku družinu, Filmsko-debatni tim, zadružnu sekciju Multimedija te Promidžbeni tim. Koordinira najveće međunarodno istraživanje za ispitivanje znanja i kompetencija PISA i međunarodno istraživanje o učenju i poučavanju TALIS. Projektna je asistentica Erasmus+ timova za strukovne i opće predmete te za provođenje Erasmus+ akreditacije. Vodi školski projekt „Sigurnost mladih na internetu“ te sudjeluje u mnogim školskim, županijskim, eTwinning i međunarodnim projektima. Aktivno je uključena u rad Školskog odbora, Povjerenstva za kvalitetu, Školskog ispitnog povjerenstva za državnu maturu i Etičkog povjerenstva škole. Administratorica je školske

³ Do 2004. godine školska knjižnica Poljoprivredne i veterinarske škole Osijek nije imala stručno osoblje. U knjižnici naizmjenice radi nekoliko djelatnika kao tehnološki višak te se tada odvija samo posudba knjiga. Od 2004. stručna suradnica Irena Ostrički u knjižnici počinje raditi pola radnog vremena, dok drugu polovicu ostvaruje kao profesorica hrvatskog jezika. Od 2007. radi u knjižnici na puno radno vrijeme.

mrežne stranice te informacijskog sustava za strukovna natjecanja WorldSkills Croatia i informacijskog sustava natjecanja za opće predmete Natjecanja i smotre. Aktivna je u radu Aktiva društveno-humanističkih predmeta te u Županijskom vijeću srednjoškolskih knjižničara, gdje je u uredničkom odboru zbornika S(k)OK i županijske mrežne stranice. Redovno objavljuje znanstvene i stručne članke, obrazovne materijale te održava predavanja i radionice na znanstvenim i stručnim skupovima. Knjižnica je i mjesto stručne prakse Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Sve navedene aktivnosti i suradnje povećavaju vidljivost knjižnice, pridonose promidžbi struke i zanimanja i stavljaju knjižnicu u središte odgojno-obrazovnih zbivanja.

Slika 3. Posudbeni pult i radni prostor knjižnice

Tijekom rada u izvannastavnim aktivnostima, stručna suradnica privlači nove korisnike u knjižnicu te promovira mnoge knjižnične programe, aktivnosti i projekte te time razvija navike posjećivanja i potiče čitanje. S Dramskom družinom kreira programe za obilježavanje važnih kulturnih djelatnosti te predstave s kojima nastupa u školi i na smotri LiDraNo. Članovi usvajaju nove vještine pisanja dramskih tekstova, izrade kostimografije i scenografije, stječu nove vještine komuniciranja i javnog nastupa, razvijaju kreativnost. Tijekom rada u Filmsko-debatnom timu učenici stječu vještine snimanja i montiranja kratkih filmova o temama koje ih zaokupljaju te uspješno sudjeluju na različitim natjecajima i javnim debatama. Priprema uvijek zahtjeva istraživački rad,

intervjuiranje, pripremu scenarija te upotrebu različitih digitalnih alata. Tim sudjeluje na HRT-ovoj emisiji za mlade „Ni da ni ne“ gdje se predstavlja autorskim filmovima o temi i školi te sudjeluje u javnoj debati emisije. Učenici rade na povećanju jezičnih i komunikacijskih kompetencija, uče se izražavanju i argumentiraju vlastitih stavova te razvijaju kritičko razmišljanje. Sekcija Multimedija podrška je radu školske zadruge AgroVet, a cilj je sudjelovati na smotrama i festivalima u svrhu promidžbe škole i proizvoda, pratiti, fotografirati, snimati i objavljivati važne školske događaje. Učenici povećavaju vještine upotrebe digitalnih alata za izradu promidžbenih materijala, plakata, pozivnica, zahvalnica te sudjeluju u kreiranju ambalaže i opisa školskih proizvoda. Sudjeluju u proizvodnji proizvoda od nastanka do prodaje i na taj način povećavaju svoje poduzetničke i marketinške kompetencije. Tijekom školskog projekta „Sigurnost mladih na internetu“ učenici stječu kompetencije prepoznavanja opasnosti i rizika na internetu; kako se zaštititi i kome se obratiti, ukoliko do takvih opasnosti dođe. Upoznaju se s nepoželjnim ponašanjima na internetu te razvijaju mehanizme zaštite, ali i toleranciju prema žrtvama takvih ponašanja.

Slika 4. Pogled na knjižnicu s amfiteatra

Redovna provedba knjižnično-informacijskog i medijskog odgoja i obrazovanja središnje je područje rada knjižničarke, a kod učenikâ razvija ključne kompetencije 21. stoljeća: komunikacijske vještine, kritičko razmišljanje, kreativnost i suradnju. Vrednovanje izvora informacije i medija te poznavanje informacijskih poremećaja u vrijeme informacijskog obilja ključan je korak u konzumaciji informacije. Česte teme radionica u knjižnici jesu dimenzije Građanskoj odgoja i obrazovanja. Inovativne metode i pristupi poučavanja potiču odgoj za demokraciju, razvijaju svijest o nacionalnoj kulturi i kulturnoj baštini, posebice jeziku, književnosti, umjetnosti i znanosti, potiču svijest o multikulturalnosti, toleranciji te važnosti ljudskih prava. Rast i razvoj učenika očituje se u usvajanju i nadograđivanju znanja i kompetencija, ali i u izgradnji osobina ličnosti, obrascima ponašanja, čvrstim stavovima i vrijednostima, interesima i motivaciji.

Organizacija i provedba kulturne i javne djelatnosti najčešće kreće iz knjižnice i u suradnji s njom. Obilježavanjem značajnih datuma, poput Svjetskog dana pismenosti, Europskog dana jezika, Dana pripovijedanja, Noći knjige, Svjetskog dana zaštite autorskih prava, Svjetskog dana kazališta, Međunarodnog dana nenasilja, Svjetskog dana mentalnog zdravlja, Međunarodnog dana žena, Dana kruha, Dana škole, Dana medijske pismenosti, Dana zaštite podataka, Međunarodnog dana slobode medija, Dana Europe, Dana europske baštine, Valentinova, Uskrsa i Božića pridonosi osobnom i socijalnom razvoju učenika, očuvanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i promicanju općeljudskih vrijednosti. Najčešće se provodi putem prigodnih programa, predstava, natjecanja i smotri, radionica, panel rasprava, debata, filmskih projekcija, izradom panoa, plakata, izložbi ili predavanjima vanjskih suradnika. Sve aktivnosti odvijaju se u suradnji s predmetnim nastavnicima, razrednicima i voditeljima drugih sekcija, a poneke i izvanškolskim partnerima i suradnicima iz različitih institucija i ustanova.

Uključenost u školske i izvanškolske projekte još je jedan način privlačenja učenika u prostor knjižnice i aktiviranje knjižničnih resursa za unaprijeđenje rada škole. Knjižnica se tako uključila u aktivnosti pisanja i provođenja mnogih Erasmus+ projekata škole poput „AgroVet inkubatora znanja i vještina“, „Pokrenimo se, učimo i promijenimo se“, „Inspirirani znanjem“, „Rastemo zajedno“ i „Agrolife“, ali i ostalih školskih projekata poput „Zelene mreže“, „Zelene vizije“, „Školske tržnice petkom“ i „Vrbe u glavama i nogama“. Suradnja s institucijama i udrugama najbolje se očituje u uključivanju knjižnice i učenika u aktivnosti projekata. Projektu OBŽ-a i PRONI Centra za socijalno podučavanje „Mladi,

kako ste?“ cilj je podizanje razine svijesti o potrebama i poteškoćama mladih u području mentalnog zdravlja. Knjižničarka i učenici sudjelovali su u nizu aktivnosti, predavanja, javnoj debati, panel raspravi, istraživanju i radnoj skupini za izradu dokumenta „Preporuke za jačanje podrške mentalnom zdravlju mladih na području Osječko-baranjske županije“⁴. Uključivanjem u projekt „MODUS: civilni i javni sektor za građanski odgoj i obrazovanje“ Udruge Breza, Udruge Delta i Akademije ljudskih prava iz Norveške upoznali smo nove načine i metode poučavanja dimenzija Građanskog odgoja i obrazovanja. Sudjelovali smo u edukacijama, radionicama, konferenciji i radnoj skupini za izradu priručnika „Modus – model suradnje odgojno-obrazovnih ustanova i organizacija civilnih društava u provedbi GOO-a“⁵. Uključili smo se i u Erasmus+ „Projekt 7. sat“ s ciljem boljeg razumijevanja i organizacije izvannastavnih sadržaja za učenike i aktivnijeg uključivanja učenika u rad Vijeća učenika i dijalog s donositeljima odluka. Tri su razreda sudjelovala u javnoj raspravi i radnoj skupini za izradu „Vodiča za unaprjeđenje izvannastavnih aktivnosti u srednjim školama i na satu razrednog odjela“⁶. Projektu „Mir je moj dir“ udruge Dokkica cilj je senzibilizirati srednjoškolce za bolje razumijevanje uzroka i posljedica vršnjačkog nasilja te potaknuti zajednicu na aktivno promišljanje i djelovanje na prevenciji vršnjačkog nasilja. U okviru projekta na „Online reviji školskih programa i projekta prevencije vršnjačkog nasilja“ predstavili smo knjižnični projekt Sigurnost mladih na internetu i preventivne programe koje knjižnica provodi u školi te smo bili dio okruglog stola s temom „Kreativni pristupi i metode u prevenciji vršnjačkog nasilja“ na Filozofskom fakultetu u Osijeku. Uključili smo se i u eTwinning projekt „Upoznaj svoje sugrađane“ u organizaciji HUŠK-a kojemu je cilj razvijati osjećaj pripadnosti i prepoznatljivosti, njegovati zavičajnost, poticati kreativnost i poboljšati digitalno pismenost istražujući značajne osobe zavičaja. Knjižnica je oduvijek i mjesto mnogih edukativnih predavanja i preventivnih programa poput Budi mRAK javnozdravstvene edukacije Međunarodne udruge studenata medicine, predavanja o

⁴ Dokument je dostupan na poveznici:

https://issuu.com/icmos1704/docs/preporuke_za_ja_anja_podr_ke_mentalnom_zdravlju_ml

⁵ Priručnik Modus dostupan je na poveznici:

https://breza.hr/wpcontent/uploads/2023/06/MODUS_publikacija_online.pdf

⁶ Vodič je dostupan na poveznici: <https://icm-osijek.info/7-sat/preuzmite-7-sat-vodic-za-uneprjedenje-organizacije-izvannastavnih-aktivnosti-u-srednjim-skolama-i-na-satu-razrednog-odjela-na-podrucju-osijeka>

studijskim programima Hrvatske vojske, predavanja Puta sjećanja, primjera dobre prakse uspješnih poduzetnika i stručnjaka različitih područja te humanitarnih aktivnosti.

Mnogostrukim aktivnostima i ulogama knjižnica Poljoprivredne i veterinarske škole Osijek ostvaruje svoj osnovni cilj, a to je biti potpora ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda i zadataka nastavnih planova i programa. U svijetu stalnih previranja cilj je knjižnice razvijati se i prilagoditi promjenama koje nose nove tehnologije i generacije. Knjižnica stvara korisnika koji teži postati aktivan, samostalan i informacijski pismen sudionik društva s razvijenim općeljudskim vrijednostima. Školska knjižnica središnje je mjesto koje razvija takve kompetencije. Ona je motivator, pokretač, inovator i kreator.

Literatura

1. Standard za školske knjižnice. 2023. Narodne novine, 61, 36. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_06_61_1024.html